

اثرات کودهای باکتوسول، دامی، فسفات آمونیوم و ترکیب آنها بر عملکرد خیار در سالنهای پلاستیکی حسینعلی قرانی - علیرضا رضائی^۱

در سالهای اخیر کشت‌های گلخانه‌ای رو به گسترش بوده و افراد زیادی علاقمند به احداث گلخانه و تونلهای پلاستیکی می‌باشند. در حال حاضر کشت خیار عمده‌ترین کشت‌های گلخانه‌ای است که اجرای آن متداول گشته است. اقتصاد کشت در گلخانه بر تولید محصولات گران‌قیمت و ویژه پایه‌گذاری شده است. کشت گلخانه‌ای در مناطق خشک بخصوص نزدیک یا داخل کمربند استوایی، بر مناطق مرطوب و مرتفع به علت وجود آفتاب فراوان، حتی در ماههای زمستان رجحان دارد. آب مورد نیاز گیاهان در واحد سطح معمولاً بیشتر است ولی چون محصول بیشتری در محدوده نسبتاً کوچکی تولید می‌شود، مقدار آب مصرفی در واحد محصول تولیدی کمتری است، بنابراین کشت گلخانه‌ای برای نواحی با آبرسانی محدود، مناسبتر است.

جالیز و جالیزکاری نقش مهمی در زراعت صیفی و درآمد ملی کشور دارد. سالانه هزاران نفر در کاشت، برداشت، حمل و نقل و مراحل فروش محصولات جالیزی امرار معاش می‌کنند. با توجه به آمار موجود حدود ۱۷۰ هزار هکتار از زمینهای قابل کشت به صیفی‌کاری اختصاص دارد که نزدیک به ۷۰ هزار هکتار آن به کاشت خیار اختصاص داده شده است. آمار موجود در سال ۱۹۹۰ میلادی نشان می‌دهد که هندوانه با ۱/۹ میلیون هکتار بیشترین سطح زیر کشت گیاهان جالیزی را در دنیا به خود اختصاص داده و بعد از آن خیار و نوعی کدو در حدود ۸۲۰ هزار هکتار، طالبی در حدود ۶۲۰ هزار هکتار کدوتنبلی و کدوخلوایی در حدود ۵۵۰ هزار هکتار کشت می‌شوند.

هدف از این مطالعه موارد زیر بوده است:

- بررسی اثر کود باکتوسول که یک کود آلی مصنوعی است در عملکرد خیار
- بررسی اثر کود دامی در عملکرد خیار
- بررسی اثر کود فسفات آمونیوم در عملکرد خیار
- بررسی اثر عناصر کم مصرف در عملکرد خیار

به منظور دستیابی به اهداف این پژوهش یک طرح آماری بلوکهای کامل تصادفی با ۲۶ تیمار در سه تکرار در منطقه جهرم پیاده شد. تیمارها عبارت بودند از باکتوسول، کود دامی، ترکیب کود دامی و فسفات آمونیوم، ترکیب کودآلی، باکتوسول و فسفات آمونیوم و شاهد. باکتوسول در سه سطح ۱۰، ۲۰ و

^۱ به ترتیب اعضای هیأت علمی سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران - پژوهشکده فارس

۳۰ گرم، کود آلی در سه سطح ۲۰۰، ۳۰۰ و ۴۰۰ گرم و فسفات آمونیوم در سه سطح ۳، ۶ و ۹ گرم در بوته مصرف شدند. کلیه تیمارها شامل یک و دو بار محلول پاشی با عناصر کم مصرف در ماه بودند. سایر شرایط مثل وجین، هرس، کود ازته، مبارزه با آفات و امراض و آبیاری برای تمام تیمارها یکسان صورت گرفته است. بذر استفاده شده INT ، F1 ، Super Miracross ، Minicucumber ، با شماره مرجع ۱۱۷۸۶۱۴ محصول شرکت Royal sluis هلند بوده است. فاصله بوته‌ها روی ردیف ۸۰ و فاصله ردیف‌ها از همدیگر ۷۰ سانتی‌متر بوده است.

نتایج بدست آمده نشان می‌دهد که باکتوسول و ترکیب باکتوسول، کود دامی و فسفات آمونیوم اثرات مثبت داشته و عملکرد را نسبت به شاهد افزایش داده است. همچنین میزان فسفات آمونیوم مصرف شده در کلیه تیمارها، نسبت به شاهد تأثیر یکسان داشته است. بین سطوح مختلف باکتوسول و کود دامی، اختلاف معنی‌دار وجود ندارد. کلیه تیمارهایی که دوبار در ماه با عناصر کم مصرف برگ‌پاشی شده‌اند، عملکرد بیشتری نسبت به آنهایی که یکبار در ماه برگ‌پاشی شده‌اند دارند.